

Teresa Flemming-Kulesza

Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego : Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

---

Palestra 42/1-2(481-482), 185-194

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Teresa Flemming-Kulesza

Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

I. Sprawy administracyjne

1. Problematyka podatkowa

Wyrok z dnia 5 czerwca 1997 r., III RN 25/97

Dla uzyskania ulgi podatkowej przewidzianej w art. 21 ust. 1 pkt 32 lit. a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r., Nr 90, poz. 416) konieczne jest, by kwoty uzyskane ze sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do domu jednorodzinnego zostały w okresie jednego roku wydatkowane na nabycie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego. Nie jest natomiast wymagane uzyskanie w tym okresie władania lokalem będącym przedmiotem nabywania prawa.

Sąd Najwyższy rozpatrywał rewizję nadzwyczajną Ministra Sprawiedliwości od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego. Sąd ten przyjął, że prawo do zwolnienia podatkowego (które uregulowane jest we wskazanym wyżej przepisie) przysługuje, jeśli w okresie roku od sprzedaży własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nastąpi nie tylko wydatkowanie uzyskanej ze sprzedaży kwoty, ale także nabycie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, a nabycie tego prawa – zgodnie z art. 213 § 3 Prawa spółdzielczego – następuje z chwilą przydziału lokalu.

W rozpoznawanej sprawie podatnicy dokonali sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do domu jednorodzinnego, a następnie w ciągu roku zawarli ze spółdzielnią mieszkaniową umowę, na mocy której spółdzielnia zagwarantowała im przydział własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, po uiszczeniu zaliczki na wkład budowlany, co zostało dokonane w ustawowym jednorocznym terminie.

Sąd Najwyższy analizował orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego dotyczące tej problematyki. Przypomniawszy, że Naczelny Sąd Administracyjny w uchwale z dnia 17 lutego 1997 r., FPS 9/96, zajął

stanowisko, że „przychód ze sprzedaży spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, wydatkowany w formie zaliczki w okresie roku od sprzedaży tego prawa na nabycie budynku mieszkalnego, jest wolny od podatku dochodowego na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 32 lit. a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (...), w brzmieniu obowiązującym w 1994 r., jeżeli w umowie sprzedaży budynku zaliczka ta została zarachowana na poczet ustalonej w niej ceny”. Uchwała ta dotyczy uregulowań podatkowych w 1994 r., ale analogiczne uregulowania obowiązywały w 1993 roku, za który wymierzono podatek w rozpoznawanej sprawie.

We wcześniejszej uchwale z dnia 25 listopada 1996 r., FPS 5/96, Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że przychodem uzyskanym ze sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego wolnym od podatku dochodowego, jest także kwota, którą na poczet ceny uzgodnionej w umowie sprzedaży sprzedający otrzymał przed zawarciem tej umowy, wydatkowana następnie na nabycie innego spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, nie później niż w okresie roku od dnia sprzedaży. NSA w motywach uchwały podkreślił, że „skoro ustawodawca nie przewidział dodatkowych kryteriów ograniczających możliwość skorzystania z przedmiotowej ulgi, nie można stosować w praktyce ograniczeń, które nie wynikają wprost z ustawy”.

Sąd Najwyższy uznał, że rygorystyczna interpretacja przepisu art. 21 ust. 1 pkt 32 lit. a ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych jest nieuzasadniona. Przepis ten bowiem zobowiązuje podatnika, by odpowiednie kwoty w przeciągu jednego roku wydatkował na nabycie nowego domu lub lokalu, nie wymaga jednak, by podatnik nabył (w fizycznym sensie) władanie owym nowym lokalem.

2. Dopuszczalność skargi do Naczelnego Sądu Administracyjnego Postanowienie z dnia 5 czerwca 1997 r., III RN 30/97:

1. Zakres kognicji Naczelnego Sądu Administracyjnego obejmuje także decyzje administracyjne wydane w innym postępowaniu, aniżeli uregulowane w Kodeksie postępowania administracyjnego i w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, o ile zostały one wydane przez organy administracji publicznej i nie mają charakteru cywilnoprawnego (art. 16 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 20 oraz art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym, Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.).

2. Decyzje Komisji Rekrutacyjnej Krajowej Szkoły Administracji Publicznej w kwestii przyjęcia lub odmowy przyjęcia na poczet słuchaczy tej szkoły (art. 4 ust. 2 *in fine* ustawy z dnia 14 czerwca

1991 r. o Krajowej Szkole Administracji Publicznej, Dz.U. Nr 63, poz. 266 ze zm.), mają charakter decyzji administracyjnych i podlegają sądowej kontroli Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Naczelny Sąd Administracyjny postanowieniem odrzucił skargę Arkadiusza Z. na decyzję Komisji Rekrutacyjnej Krajowej Szkoły Administracji Publicznej, która dotyczyła odmowy zakwalifikowania go do kształcenia w tej Szkole. Rewizję nadzwyczajną od tego postanowienia wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich.

Sąd Najwyższy uwzględnił rewizję nadzwyczajną i uchylił zaskarżone postanowienie.

W uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia powołał się na przepisy ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.). Przepisy te stanowią, że Naczelny Sąd Administracyjny orzeka także w sprawie skarg na decyzje administracyjne (art. 16 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 20 ust. 3) wydane w innym postępowaniu, aniżeli uregulowane w Kodeksie postępowania administracyjnego i w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (art. 22 ust. 4), o ile wydane zostały one przez organy administracji publicznej, tzn. przez naczelne lub centralne organy administracji państwowej, terenowe organy administracji rządowej, organy samorządu terytorialnego, względnie przez inne organy powołane z mocy prawa do załatwiania spraw z zakresu administracji publicznej (art. 20 ust. 2), a rozstrzygnięcia te nie mają charakteru cywilnoprawnego (art. 20 ust. 3).

Krajowa Szkoła Administracji Publicznej została utworzona w drodze ustawowej jako państwowa jednostka organizacyjna powołana w celu kształcenia i przygotowania do służby publicznej kadr wyższych urzędników administracji Rzeczypospolitej Polskiej (art. 1 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1991 r. o Krajowej Szkole Administracji Publicznej, Dz.U. Nr 63, poz. 266 ze zm.). Krajowa Szkoła Administracji Publicznej jest typowym przykładem jednostki organizacyjnej administracji publicznej, która posiada znamiona tzw. zakładu publicznego. W szczególności jest ona wyodrębnionym zespołem osób i środków majątkowych, utworzonym w celu wykonywania ustawowo określonych zadań publicznych, które polegać mają na świadczeniu kształcenia i przygotowania określonej grupy osób – użytkowników tego zakładu publicznego (czyli słuchaczy) do służby publicznej na stanowiskach wyższych urzędników administracji Rzeczypospolitej Polskiej. Słuchacze Krajowej Szkoły Administracji Publicznej wyłaniani są spośród zgłaszających się kandydatów w drodze postępowania rekrutacyjnego. Postępowanie takie ma charakter prawem regulowanego postępowania konkursowego i jest przeprowadzane przez powoływaną w tym celu Komisję Rekrutacyjną. Z prawnego punktu widzenia nie ulega wątpliwości, że decyzja Komisji Rekrutacyjnej rozstrzygająca

o przyjęciu lub odmowie przyjęcia do Krajowej Szkoły Administracji Publicznej ma znamiona decyzji administracyjnej. W znaczeniu prawnomaterialnym, przedmiotem rozstrzygnięcia jest w tym wypadku przyznanie lub odmowa przyznania określonej osobie (indywidualnie oznaczonemu kandydatowi) prawa korzystania ze świadczeń Krajowej Szkoły Administracji Publicznej jako zakładu publicznego, w ramach konkretnego cyklu szkolenia. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera zagadnienie przestrzegania zasady równości, gdy chodzi o zapewnienie obywatelom możliwości korzystania ze świadczeń zakładu publicznego. W znaczeniu prawnoformalnym chodzi tu o rozstrzygnięcie podjęte przez prawem upoważniony organ administracji publicznej (Komisję Rekrutacyjną) i wydane w prawem określonym postępowaniu, mocą którego w konkretnej sytuacji faktycznej ukształtowana zostaje sytuacja prawna indywidualnie oznaczonej osoby w zakresie możliwości realizacji prawa do korzystania z usług administracji publicznej świadczonych przez zakład publiczny.

II. Sprawy z zakresu prawa pracy

1. Stosunek pracy

Wyrok z dnia 13 marca 1997 r., I PKN 43/97:

Z tym samym pracodawcą, w zakresie wykonywania pracy tego samego rodzaju, pracownik może pozostawać tylko w jednym stosunku pracy.

Zdaniem Sądu Najwyższego, do przyjęcia przedstawionej tezy prowadzą założenia, które leżą u podstaw konstrukcji stosunku pracy (art. 22 k.p., art. 29 k.p., art. 2 k.p.) oraz względy związane z potrzebą szerszej rozumianej ochrony interesów pracownika, polegającej na ustaleniu limitów i ograniczeń w przedłużaniu dobowego, tygodniowego i rocznego czasu pracy. Stosunek pracy może być wprawdzie w pewnym zakresie modyfikowany w drodze tak zwanych klauzul autonomicznych, ale klauzule te nie są odrębnymi umowami o pracę i nie prowadzą do powstania dodatkowego stosunku pracy między tymi samymi podmiotami, a ponadto stanowią wyjątek od reguły ogólnej. Podobnie wyjątkiem od zasady ogólnej jest dopuszczenie możliwości zawierania odrębnych umów o pracę między tymi samymi podmiotami (istnienia między nimi więcej niż jednego stosunku pracy), jeżeli ich przedmiotem ma być praca innego rodzaju niż wcześniej umówiona (wynikająca z wcześniej nawiązanej umowy o pracę).

Przepisy ustalające maksymalne normy czasu pracy oraz określające warunki dopuszczalności świadczenia pracy w godzinach nadliczbowych mają charakter bezwzględnie obowiązujący w tym znaczeniu, że nie mogą być one przekraczane, nawet jeżeli pracownik w danym

przypadku się na to godzi, czy też uważa, iż leży to w jego interesie. Za dopuszczalne można uznać jedynie zaostrzenie ograniczeń wynikających z obowiązującego prawa, np. przez skracanie czasu pracy (przy zachowaniu wynagrodzenia w niezmienionej wysokości), czy też ustanowienie dodatkowych ograniczeń w zakresie dopuszczalności stosowania pracy w godzinach nadliczbowych. Przy takich założeniach należy interpretować przepis art. 18 § 1 k.p., w myśl którego postanowienia umów o pracę oraz innych aktów, na których podstawie powstaje stosunek pracy, nie mogą być mniej korzystne dla pracownika niż przepisy prawa pracy.

2. Nawiązanie i rozwiązanie stosunku pracy

Wyrok z dnia 7 marca 1997 r., I PKN 33/97:

Porozumieniem stron (art. 30 § 1 pkt 1 k.p.) można rozwiązać stosunek pracy powstały na podstawie powołania (art. 68 i następane k.p.) i nawiązać umowny stosunek pracy o zmienionej treści w zakresie warunków pracy i płacy.

Przedstawioną tezę sformułowano w sprawie, w stanie faktycznym, której powódka zatrudniona była na podstawie powołania na stanowisku zastępcy dyrektora Zespołu Opieki Zdrowotnej. Wypowiedziano jej warunki pracy i płacy w części dotyczącej stanowiska oraz wynagrodzenia. Powódka nie zakwestionowała tej decyzji dyrektora i po upływie okresu wypowiedzenia (z dniem 1 maja 1993 r.) przyjęła zaproponowane jej stanowisko kierownika działu. Po upływie blisko trzech lat wniosła o uznanie bezskuteczności wypowiedzeń zmieniających jej warunki pracy i płacy po 1 maja 1993 r.

Rozważając dotychczasowe orzecznictwo Sąd Najwyższy przypomniał, że został w nim sformułowany pogląd, że wypowiedzenie warunków pracy i płacy pracownikowi zatrudnionemu na podstawie powołania jest niedopuszczalne (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 1987 r., III PZP 47/87, OSNCP 1989, z. 9, poz. 131; OSPiKA 1989, z. 2, poz. 45 z glosą T. Zielińskiego), co uznano w literaturze za kontrowersyjne. Jednakże nawet gdyby taką wykładnię przyjąć, to należałoby stwierdzić, że takie wypowiedzenie wywołało skutek prawny w postaci przekształcenia treści stosunku pracy (a ściślej mówiąc rozwiązania stosunku pracy na podstawie powołania i nawiązania nowego stosunku pracy na podstawie umowy), gdyż jednostronne czynności prawne pracodawcy, dotyczące rozwiązania stosunku pracy (przekształcenia jego treści) nie są bezwzględnie nieważne. Mogą być one jedynie wzruszone w drodze powództwa o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne czy o przywrócenie do pracy. Między stronami stosunku pracy może dojść do zawarcia porozumienia w zakresie przekształcenia warunków pracy i płacy (ściślej: rozwiązania stosunku

pracy na podstawie powołania i nawiązania stosunku pracy w nowej treści na podstawie umowy o pracę). Takie porozumienie jest dopuszczalne. W wyroku z dnia 22 grudnia 1976 r., I PRN 121/76 (OSNCP 1977, z. 8, poz. 140; NP 1978, nr 1, s. 147 z aprobowaną glosą J. Broła) Sąd Najwyższy przyjął, że przepisy Kodeksu pracy nie wyłączają możliwości rozwiązania na skutek porozumienia stron (art. 30 § 1 pkt 1 k.p.) stosunku pracy nawiązanego na podstawie powołania.

Wyrok z dnia 27 lutego 1997 r., I PKN 21/97:

Rozszerzenie zakresu zastosowania art. 45 § 2 k.p. przez ustawę z dnia 2 lutego 1996 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 24, poz. 110) sprawiło, że sąd może obecnie – z zastrzeżeniem art. 45 § 3 k.p. – oddalić żądanie uznania bezskuteczności wypowiedzenia lub przywrócenia do pracy, gdy w okolicznościach sprawy uzna to za niemożliwe lub niecelowe i zasądzić odszkodowanie.

Sąd Najwyższy analizował różnicę treści art. 45 § 2 k.p. w nowym i w dawnym brzmieniu. Przepis art. 45 § 2 k.p. w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 1996 r. postanawiał, że sąd może nie uwzględnić żądania pracownika uznania wypowiedzenia za bezskuteczne lub przywrócenia do pracy, jeżeli ustali, że uwzględnienie takiego żądania jest niemożliwe lub niecelowe ze względu na likwidację lub upadłość zakładu albo zmiany organizacyjne lub produkcyjne związane z ograniczeniem zatrudnienia w zakładzie; w takim przypadku sąd orzeka o odszkodowaniu. Natomiast po nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 2 lutego 1996 r. z powołanego przepisu wykreślono przesłanki konkretyzujące zwrot o „niemożliwości lub niecelowości” uznania wypowiedzenia za bezskuteczne lub przywrócenia do pracy i zasądzenia pracownikowi odszkodowania za bezprawne rozwiązanie stosunku pracy. Dotychczasowy zakres sądowego luzu decyzyjnego co do ewentualnego zastosowania art. 45 § 2 k.p. uległ więc wydatnemu rozszerzeniu. Obecnie sąd mógłby odmówić przywrócenia do pracy również w sytuacji, gdyby w okolicznościach danej sprawy uznał to za niecelowe na przykład ze względu na groźbę zakłócenia spokoju społecznego w zakładzie przez pracownika skłóconego z resztą załogi.

Wyrok z dnia 7 marca 1997 r., I PKN 30/97:

Żądanie przywrócenia do pracy pracownika pełniącego funkcje w związku zawodowym, z którym pracodawca rozwiązał umowę o pracę na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. bez uzyskania zgody związku zawodowego, może być uznane za sprzeczne z art. 8 k.p., jeżeli przyczyną rozwiązania umowy było spożycie alkoholu w czasie i w miejscu pracy.

Sąd Najwyższy uznał, że celem ochrony działaczy związkowych przed rozwiązaniem z nimi stosunku pracy jest umożliwienie im swobodnego i niezależnego działania w interesie pracowników oraz realizowania zadań związkowych. Natomiast pracownik pełniący funkcje w związkach zawodowych, który w czasie pracy spożywa alkohol oraz wprowadza się w stan nietrzeźwości i przez to ciężko narusza podstawowe obowiązki pracownicze nie powinien korzystać z takiej ochrony. Jest to bowiem zdarzenie nie tylko szczególnie naganne, szkodzące także wizerunkowi związku zawodowego, ale i zupełnie oderwane od działalności związkowej. Wykorzystywanie prawa o ochronie funkcjonariuszy związkowych przed zwolnieniem z pracy w sytuacji tak rażącego naruszenia obowiązków pracowniczych należy traktować jako nadużycie prawa w rozumieniu art. 8 k.p., pozostające w sprzeczności z jego społecznym przeznaczeniem.

3. Problematyka procesowa

Postanowienie z dnia 27 lutego 1997 r., I PKN 16/97:

Kasacja w sprawie o przywrócenie do pracy jest dopuszczalna bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 393 pkt 1 k.p.c.).

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Najwyższy podzielił pogląd, w myśl którego roszczenie o przywrócenie do pracy ma charakter mieszany, a wyrok uwzględniający takie powództwo jest zarówno kształtujący, jak i zasądający świadczenie (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 1976 r., V PZP 12/75, OSNCP 1976, z. 9, poz. 187). Zgodnie z art. 393 pkt 1 k.p.c. kasacja nie jest dopuszczalna w sprawach o świadczenia, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięć tysięcy złotych. Niezależnie więc od wartości przedmiotu zaskarżenia kasacja jest dopuszczalna w sprawach o prawa niemajątkowe oraz w sprawach o świadczenia majątkowe, ale w których powództwo zmierza do ustalenia czy ukształtowania prawa (stosunku prawnego). Przy powództwie o przywrócenie do pracy roszczenie zmierza przede wszystkim do ukształtowania prawa przez stworzenie między stronami nowego stosunku pracy o treści istniejącej przed rozwiązaniem umowy o pracę. Podstawową konsekwencją wyroku uwzględniającego takie roszczenie jest więc ukształtowanie nowego stosunku prawnego. Elementy zasądzenia świadczenia w takim wyroku mają charakter wtórny wobec jego kształtującego charakteru. Należy wobec tego uznać, że w rozumieniu art. 393 pkt 1 k.p.c. powództwo o przywrócenie do pracy zmierza do ukształtowania stosunku prawnego, a tym samym zaskarżenie kasacją wyroku orzekającego przywrócenie do pracy nie zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Postanowienie z dnia 21 lutego 1997 r., I PKN 19/97:

Zakaz uchylania lub zmiany wyroku na niekorzyść strony wnoszącej apelację zawarty w art. 384 k.p.c., stosowany odpowiednio do postępowania zażaleniowego (art. 397 § 2 k.p.c.), nie dotyczy postanowień o charakterze procesowym.

W rozpoznawanej sprawie dotyczącej wyznaczenia na inne stanowisko pracownika kolejowego, Sąd Rejonowy – Sąd Pracy uznał się niewłaściwym i przekazał ją – stosownie do art. 464 § 1 k.p.c. – do rozpoznania Dyrektorowi Generalnemu PKP. Sąd Wojewódzki – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił zażalenie strony pozwanej na to postanowienie. Sąd ten uznał za błędne postanowienie Sądu Rejonowego. Wobec tego jednak, że zostało ono zaskarżone tylko przez pozwanego, uwzględnienie zażalenia domagającego się uchylecia zaskarżonego orzeczenia i odrzucenia pozwu, byłoby – zdaniem Sądu Wojewódzkiego – rozstrzygnięciem na niekorzyść strony pozwanej.

Rozważając treść zakazu *reformationis in peius* Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że nie zawsze ocena położenia strony procesowej i jej interesu w zaskarżeniu orzeczenia jest jednoznaczna. Może się bowiem zdarzyć, że zgodne z interesem strony będzie zaskarżenie wyroku dla niej korzystnego, lecz wydanego w następstwie postępowania dotkniętego nieważnością. W takim przypadku interes strony w zaskarżeniu tego orzeczenia będzie polegać na wyeliminowaniu orzeczenia, które może być w przyszłości zakwestionowane przez drugą stronę z powodu jego nieważności i uchylone w wyniku wznowienia postępowania, wraz ze skutkami w postaci np. zwrotu spełnionego świadczenia, kosztów postępowania itp. Należy zatem uznać, że o dopuszczalności zaskarżenia przez stronę orzeczenia – bez naruszenia art. 384 k.p.c. – decyduje nie tylko utrata korzyści prawnej będąca skutkiem tego orzeczenia, istniejąca w chwili zaskarżenia orzeczenia, ale także obawa utraty korzyści w przyszłości, choćby orzeczenie sądu pierwszej instancji w chwili jego wydania było dla strony korzystne. Związanie sądu drugiej instancji zakazem *reformationis in peius* w zasadzie ma miejsce w przypadkach orzekania przez ten sąd co do istoty sprawy, gdyż jeżeli sąd drugiej instancji orzeka bez rozstrzygnięcia *in meritum*, nie można z reguły mówić o zmianie na niekorzyść. Nie ma pogorszenia sytuacji procesowej strony w razie zastąpienia niekorzystnego orzeczenia procesowego innym niekorzystnym orzeczeniem procesowym. Podobnie, nie ma pogorszenia sytuacji strony, gdy orzeczenie merytoryczne niekorzystne dla skarżącego zostanie zastąpione przez sąd drugiej instancji niekorzystnym orzeczeniem procesowym.

Wyrok z dnia 21 marca 1997 r., I PKN 58/97:

Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami zaskarżonego wyroku, jeżeli brak jest zarzutu uchybienia konkretnemu przepisowi proceduralnemu.

W rozpoznawanej kasacji wskazano, że zaskarżony wyrok narusza przepisy postępowania, ale nie sprecyzowano na czym naruszenie to konkretnie polegało i jaki konkretnie przepis został pogwałcony. Z tego powodu zarzut naruszenia przepisów proceduralnych w toku postępowania kasacyjnego w ogóle nie mógł być brany pod uwagę. W związku z zarzutem naruszenia prawa materialnego, powód kwestionował ustalenia faktyczne dotyczące likwidacji jego stanowiska, co jednak nie może mieć znaczenia przy rozpoznawaniu kasacji, gdyż Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami dokonanymi w zaskarżonym wyroku w zakresie, w jakim dotyczą one faktycznej podstawy rozstrzygnięcia, jeżeli jednocześnie brak jest zarzutu, iż są to ustalenia błędne z uwagi na uchybienia konkretnemu przepisowi proceduralnemu (konkretnym przepisom).

III. Sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych

Wyrok z dnia 18 lutego 1997 r., II UKN 94/96:

Załatwienie spóźnionego wniosku o kontynuowanie ubezpieczenia społecznego osoby prowadzącej działalność gospodarczą, która nie opłaciła w terminie składek zależy od uznania organu rentowego.

W tej sprawie wnioskodawczyni nie złożyła w terminie wniosku o kontynuowanie ubezpieczenia, a także nie opłaciła w przepisanim terminie składek na ubezpieczenie. Sąd Najwyższy podkreślił, że nie można przypisać istotnego znaczenia wysłaniu przez organ rentowy, przed podjęciem decyzji, wniosku – formularza o kontynuowanie ubezpieczenia z jednoczesną informacją, że warunkiem ubezpieczenia jest uregulowanie zadłużenia. Po podjęciu przez organ rentowy negatywnej decyzji w przedmiocie przystąpienia osoby zainteresowanej do kontynuowania ubezpieczenia po ustaniu prowadzenia działalności gospodarczej, wpłacone składki podlegają zwrotowi.

Wyrok z dnia 6 marca 1997 r., II UKN 20/97:

Uzupełniające odszkodowanie na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego dla członków rodziny pracownika zmarłego wskutek, uznanego za chorobę zawodową, nowotworu krtani może być obniżone odpowiednio do stopnia przyczynienia się pracownika, na skutek długoletniego palenia tytoniu, do powstania i rozwoju tej choroby (art. 362 k.c.).

Sąd Najwyższy stwierdził, że wprowadzie roszczenia dochodzone przez członków rodziny zmarłego pracownika mają samodzielny charakter, ale są ściśle związane z osobą zmarłego i dlatego jego przyczynienie się do powstania szkody nie może pozostać bez wpływu na wysokość odszkodowania. Sytuacja takich powodów jest więc w cywilnoprawnym procesie odszkodowawczym zasadniczo identyczna z tą, jaką miałby bezpośrednio poszkodowany, co wynika m.in. z umiejscowienia art. 362 k.c. w obrębie tytułu I („Przepisy ogólne”) trzeciej księgi tego Kodeksu, dotyczącej zobowiązań. Dochodzenie roszczeń odszkodowawczych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego trudniejsze, niż w trybie przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.). Świadczeń określonych w ustawie wypadkowej zostaje bowiem pozbawiony tylko pracownik, a więc z wyłączeniem dotkniętym jego śmiercią członków najbliższej rodziny, i to jedynie wówczas, gdy wyłączną przyczyną wypadku przy pracy było udowodnione przez pracodawcę umyślne lub na skutek rażącej niedbałości naruszenie przez pracownika przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, względnie, gdy pracownik będący w stanie nietrzeźwości przyczynił się do wypadku w znacznym stopniu. System świadczeń z ustawy wypadkowej ma przy tym znaczenie podstawowe, więc nie budzi zastrzeżeń relatywnie surowszy reżim dla dochodzenia uzupełniających roszczeń odszkodowawczych według Kodeksu cywilnego.

Występując z takimi roszczeniami musieli się zatem powodowie liczyć z przypisaniem im majątkowych skutków zachowań ich męża i ojca, którymi przyczynił się on do powstania szkody. Dotyczy to długoletniego palenia tytoniu, którego kancerogenne właściwości podnoszone są w opinii lekarskiej.